

ПИРОЖОК О. С.

ст. викладач

ПВНЗ «Хмельницький економічний університет»

ВОЙЧИШИНА В. В.

магістрант

ПВНЗ «Хмельницький економічний університет»

РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ВИМОГИ ДО НЕЇ

У статті досліджено сутність облікової політики та її роль у сучасних умовах господарювання як елемента організації бухгалтерського обліку. Визначено необхідність формування облікової політики на підприємстві та показано її вплив на його фінансові показники. Розглянуто фактори, які необхідно враховувати під час розроблення облікової політики. Для прийняття ефективних управлінських рішень запропоновано рекомендації щодо формування облікової політики з урахуванням вимог сучасного господарювання з метою оподаткування та бухгалтерського обліку.

Ключові слова: облікова політика, бухгалтерський облік, підприємство, ефективність, формування облікової політики.

ПИРОЖОК О. С.

ст. преподаватель

ЧВУЗ «Хмельницкий экономический университет»

ВОЙЧИШИНА В. В.

магистрант

ЧВУЗ «Хмельницкий экономический университет»

РОЛЬ УЧЕТНОЙ ПОЛИТИКИ НА ПРЕДПРИЯТИИ И ТРЕБОВАНИЯ К НЕЙ

В статье исследована сущность учетной политики и ее роль в современных условиях хозяйствования как элемента организации бухгалтерского учета. Определена необходимость формирования учетной политики на предприятии и показано ее влияние на его финансовые показатели. Рассмотрены факторы, которые необходимо учитывать при разработке учетной политики. Для принятия эффективных управленческих решений предложены рекомендации по формированию учетной политики с учетом требований современного хозяйствования с целью налогообложения и бухгалтерского учета.

Ключевые слова: учетная политика, бухгалтерский учет, предприятие, эффективность, формирование учетной политики.

PYROZHOK O. S.

senior lecturer

Private Higher Educational Institution "Khmelnitskyi Economical University"

VOYCHYSHYNA V. V.

master's degree student

Private Higher Educational Institution "Khmelnitskyi Economical University"

THE ROLE OF ACCOUNTING POLICIES AT THE ENTERPRISE AND ITS REQUIREMENTS

The essence of accounting policies and its role in the modern terms of ménage as an element of organization of accounting is investigated in the article. The necessity of forming the company's accounting policies has been determined and its impact on its financial performance is shown. The factors that must be considered when developing accounting policies are considered. Recommendations for the development of accounting policies to meet the requirements of modern management to accounting and taxation were proposed in order to make effective management decisions.

Key words: accounting policies, accounting, enterprise, efficiency, formation of accounting policies.

p_oksana_82@ukr.net, Vika_010525@mail.ru

Постановка проблеми. Фінансово-господарська діяльність підприємств у сучасних умовах економічної нестабільності потребує виваженого підходу до формування власної облікової політики, яка передбачає вибір комплексу методичних прийомів, способів і процедур організації та ведення бухгалтерського обліку підприємством з числа загальноприйнятих у державі. Ретельно продумана облікова політика забезпечує ефективну фінансово-господарську діяльність підприємства, а також максимальний ефект від ведення обліку. Основою для прийняття рішень про облікову політику має бути формування повної, достовірної, правдивої інформації, яка максимально ефективно розкривала б інформацію про діяльність підприємства для зацікавлених осіб-користувачів. Розробляючи методи і принципи облікової політики, підприємства повинні враховувати її вплив на суми визнаних витрат або доходів, фінансові результати. Як правило, облікова політика, сформована підприємством, уточнює моменти визнання витрат і сприяє поданням достовірної фінансової інформації [1]. Крім того, правильно сформована облікова політика забезпечує ефективність облікового процесу організації та мінімізує матеріальні, трудові й часові витрати під час вирішення виникаючих питань.

Облікова політика підприємства істотно впливає на величини показників собівартості продукції, податків на прибуток, додану вартість, майно, самого прибутку, а також на загальні показники фінансового стану. Без аналізу облікової політики порівнювати показники діяльності організації в різні періоди не можливо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо сутності облікової політики та її ролі в діяльності господарюючих суб'єктів досліджували Т. Барановська, Ф. Бутинець, Л. Васільєва, В. Дерій, окрему увагу процесу формування облікової політики на підприємстві приділяли В. Кузьома, В. Швець, М. Пушкар, С. Свірко тощо. Проте, через постійні зміни зовнішніх чинників, виникає необхідність удосконалення облікової політики підприємства з урахуванням вимог сучасного господарювання.

Постановка завдання. Основне завдання статті полягає в узагальненні значення облікової політики на підприємстві та визначенні вимог, які до неї пред'являються.

Виклад основного матеріалу. Облікова політика підприємства є важливим інструментом, завдяки якому існує можливість оптимального поєднання державного регулювання і власної ініціативи підприємства в питаннях організації та ведення бухгалтерського обліку.

Державна облікова політика виконує функцію нормативно-правового регулювання організації та методики фінансового обліку і складання фінансової звітності у межах країни. Мета державної облікової політики зводиться до зменшення (стирання) відмінностей у способах відображення, оцінки, методів подання фінансової інформації та звітів фірм, а також до скорочення коливань кількості та якості інформації у фінансових звітах, що публікуються.

Необхідність формування облікової політики суб'єктів господарювання встановлена в законодавчому порядку. Зокрема, Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV її визначено як спеціальний термін. У ст. 1 зазначено: «Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності», а в ст. 8 (п. 5) цього Закону вказано, що «...підприємство самостійно визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства...» [2].

У той же час, Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» зустрічаємо визначення «облікові політики». Згідно із зазначеним нормативно-правовим документом, облікові політики – це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності.

Нескладно помітити, що у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» дається визначення поняття «облікова політика» в однині, а в МСБО 8

«Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» дане поняття характеризується у множині. Це пов'язано з тим, що за міжнародними правилами облікова політика, встановлена щодо конкретного об'єкту обліку, вважається окремою обліковою політикою. А от виходячи з національного тлумачення зазначеного поняття, сукупність таких облікових політик саме і складає єдину облікову політику підприємства.

Облікова політика – це вибрана підприємством, з урахуванням встановлених норм та особливостей, методологія бухгалтерського обліку, яка спрямована на досягнення його цілей і завдань та використовується з метою забезпечення надійності фінансової звітності й якісної системи управління. В той же час необхідно погодитись з думкою інших авторів, що облікова політика підприємств України, крім ведення обліку, включає досить широке поняття його організації [1]. Окрім цього, існують більш широкі погляди на значення та застосування інструментарію облікової політики. Облікова політика підприємства має бути спрямована на розкриття творчих здібностей підприємців у підвищенні ефективності господарювання, впровадженні нових технологій для задоволення власних потреб і виконання зобов'язань перед державою.

Основна роль облікової політики визначається високим рівнем її ефективності з метою прийняття управлінських рішень підприємством. Рівень ефективності облікової політики науковці визначають відносно суб'єктів та об'єктів системи бухгалтерського обліку. Тобто облікова політика залежить від ефективності її формування керівництвом підприємства. Тому перед обліковою політикою підприємства стоїть ряд завдань:

- 1) визначення методів і принципів ведення бухгалтерського обліку з врахуванням їх впливу на суми визнаних витрат або доходів, фінансові результати;
- 2) забезпечення повного відображення в бухгалтерському обліку всіх господарських фактів діяльності, достовірне визначення фінансового результату діяльності підприємства;
- 3) забезпечення правильного оформлення та подання звітності, відповідність її даних даним синтетичного та аналітичного обліку;
- 4) забезпечення повною і достовірною обліковою інформацією систему управління.

У процесі розробки облікової політики конкретним підприємством найбільш важливими є такі основні фактори:

- форма власності та організаційно-правова структура підприємства;
- галузеві особливості, які й визначають вид діяльності та зумовлюють технологічно-організаційні умови роботи;
- обсяг діяльності, кількість працівників, номенклатура продукції та ін.;
- відносини з податковою системою, наявність пільг та умови їх одержання;
- умови постачання і збуту продукції; матеріальна база та рівень забезпечення кваліфікованими обліковими працівниками.

Облікову політику підприємство визначає самостійно в особі його керівника та головного бухгалтера відповідним наказом чи розпорядженням з обов'язковим розкриттям в окремих розділах методичних принципів побудови бухгалтерського обліку, техніки його ведення та складання фінансової і статистичної звітності, організації роботи бухгалтерської служби. Чинне законодавство надає широкі права стосовно формування облікової політики.

Відповідно до нормативно-правового регламентування визначена облікова політика оформляється документально у вигляді Наказу про облікову політику, який передбачає в основному такі розділи:

1. Організація роботи бухгалтерської служби.
2. Методика бухгалтерського обліку.
3. Організаційно-технічні аспекти організації обліку.

Хоча, законодавчо затвердженої форми наказу про облікову політику не існує. Наказ складається в довільній формі, відповідно до діяльності підприємства, форми власності, цілей підприємства. Наказом є правовий акт (розпорядчий документ), який видається керівником підприємства, організації, установи на правах єдиноначальності та в межах своєї компетенції для вирішення основних і оперативних завдань, які поставлено перед даним

підприємством. Даний Наказ є розпорядчим і впливає на фінансовий результат господарської діяльності підприємства, йому притаманні такі основні ознаки: формулювання та прийняття даного документа з дотриманням певних правил; має документальне закріплення, визначає правила поведінки для певних осіб, в ньому сформульовано методи оцінки та визначає умови їх реалізації.

Процес формування наказу про облікову політику можна узагальнити на рис. 1 [4].

Рис. 1. Етапи формування наказу про облікову політику для управління

Формуючи облікову політику на підприємстві, керівництво повинно дотримуватися таких вимог:

- активи й зобов'язання підприємства існують окремо від активів і зобов'язань її засновників та інших підприємств (допущення майнової відособленості);
- підприємство планує продовжувати свою діяльність у найближчому майбутньому (допущення безперервності діяльності);
- облікова політика підприємства застосовується послідовно з року в рік (допущення послідовності застосування облікової політики);
- факти господарської діяльності підприємства відносяться до того звітного періоду, в якому вони мали місце, незалежно від часу оплати (допущення тимчасової визначеності факторів господарської діяльності);
- облікова політика повинна формуватися шляхом вибору одного їх альтернативних методів із декількох допускаються загально визначеними стандартами;
- щодо якогось одного конкретного питання підприємство повинно використовувати, як правило, один вибраний спосіб ведення різних операцій в обліку, але в окремих випадках припустимо і доцільно паралельне застосування декількох способів;
- облікова політика підприємства затверджується керівником і є одним із основних документів, який визначає правила ведення бухгалтерського обліку на підприємстві в рамках стандартів обліку, визначених нормативними актами законодавства з бухгалтерського обліку.

Вибрані способи ведення бухгалтерського обліку повинні застосовуватися всіма

структурними підрозділами підприємства, включаючи виділені на окремий баланс, незалежно від місця їх розташування.

Висновки. Отже, для досягнення оптимальної та ефективної облікової політики необхідно враховувати фактори, які мають вплив на її розробку. Формування облікової політики повинно бути орієнтовано на прийняття управлінських рішень щодо розподілу та ефективного використання наявних ресурсів і отримання фінансових результатів. Як результат, грамотно розроблена облікова політика підприємства дає змогу вибрати ефективну схему для ведення бухгалтерського та податкового обліку, знижувати фінансові і податкові ризики, оптимізувати схему оподаткування, що в підсумку забезпечить належну ефективність, прийнятих економічних рішень і господарської діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Васильєва Л. М. Сутність облікової політики, її значення і вимоги, які до неї пред'являються [Електронний ресурс] / Л. М. Васильєва // Ефективна економіка. – 2013. – № 6. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2131&p=1>.

2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

3. Яцишин С. Р. Досвід країн ЄС у формуванні облікової політики підприємств з врахуванням вимог європейського законодавства [Електронний ресурс] / С. Р. Яцишин // Ефективна економіка. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4137&p=1>.

4. Лучик Г. М. Облікова політика як інструмент формування обліково-аналітичної інформації в управлінні [Електронний ресурс] / Г. М. Лучик // Ефективна економіка. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4664>.

5. Пантелійчук Л. Формування облікової політики – важливий етап роботи підприємства / Л. Пантелійчук // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – № 9. – С. 3-11.

6. Сук П. Облікова політика підприємства / П. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2005. – № 1. – С. 2-4.
